

Gozdar, ki je dolgo živel, veliko vedel in nam mnogo zapustil

Univ. dipl. inž. Vitomir Mikuletič (Radlje ob Dravi, 9. 10. 1925, Podsabotin, 22. 1. 2020)



Slika 1: Portretna slika Vitomirja Mikuletiča (foto: arhiv J. Mikuletiča)

V 95. letu je umrl Vitomir Mikuletič, gozdarski strokovnjak, ki je več kot šest desetletij bogatil našo stroko na različnih področjih in s svojim delom predvsem na severnem Primorskem pustil globoko sled. Njegovo strokovno pot in delo smo predstavili ob njegovi 90-letnici (Čibej in sod., 2015), v istem letu je izšel tudi zanimiv pogovor z njim (Černigoj, 2015). Čeprav telesno oslabil je ostajal umsko dejaven do svojih poznih let. Ob našem obisku konec januarja 2018 v Domu starejših v Podsabotinu, kjer je preživel zadnja leta, je imel na svoji mizici še knjige in strokovne revije, ki jih ni samo prebiral, temveč tudi prevajal. Ob podobnem obisku dve leti pozneje, le nekaj tednov pred smrtjo, je bil že zelo oslabil, nemočen, a tudi takrat še v mislih pri svoji stroki: »Izdela sem gozdnogospodarske načrte za severno Primorsko, ne vem, če te načrte še kaj upoštevajo, ali jih še kaj prebirajo, ali jih sploh še hranijo?« Omenjal je tudi svoje prevajalsko delo, znanje jezikov, Trnovski gozd, utrinke iz mladosti, ulico v Celju, kjer so nekoč živeli.

Na področju urejanja gozdov in gozdnogospodarskega načrtovanja na severnem Primorskem, v tolminskem gozdnogospodarskem območju je po drugi svetovni vojni nedvomno opravil pomembno pionirsko delo in njegovi načrti ostajajo, čeprav hranjeni v arhivih, kot zapuščina zanamcem, podoba stanja gozdov v nekem času. Res se že med bežno potjo skozi naše gozdove zdi, na to smo pomislili že ob smrti dr. Franja Kordiša, da pozabljamo in zametujemo delo naših predhodnikov. Mikuletičevo mnenje, izrečeno in zapisano leta 2015: »Bojim se, da se je v gozdove naselil pohlep. Če smo v svojem času gozdarji z gozdom gospodarili, ga danes predvsem izkoriščajo, v slabšem pomenu te besede« je najbrž prestrogo, in ga ne smemo posplošiti. To vsekakor ni zdajšnja usmeritev stroke, a mu stanje na terenu marsikje žal pritrjuje.

Primerjava med zdaj in nekoč ni mogoča, razmere v družbi in naravi so se korenito spremenile, a vsekakor sodobni pogled in spoznanja njegovemu zelo korektnemu, več desetletnemu strokovnemu delu nič ne odvzamejo. Bil je prvi povojni vodja za urejanje gozdov. Pri tem mu je zelo pomagalo njegovo poznavanje zgodovine, saj se je v začetku naslonil na sistem urejanja in že izdelane gozdnogospodarske načrte za državne gozdove pred vojno. Bil je avtor dveh območnih načrtov (leta 1971 in leta 1981). Njegova členitev območja na gozdnogospodarske enote in oddelke je še zdaj najustreznejša podlaga za smotrno načrtovanje, spremljanje in usmerjanje gozdov. Pomemben je bil njegov prispevek na področju izločanja in ohranjanja gozdnih rezervatov. S prof. Mlinškom sta v osemdesetih letih prejšnjega stoletja pregledala vsa ohranjena območja v GGO Tolmin in pripravila zasnovo za zaščito gozdnih rezervatov. Razočaran je bil le pri zaščiti pragozdnih ostankov. V seznam pragozdvov v Sloveniji so sicer uvrstili pragozdni ostanek Bukov vrh, ne pa tudi mnogo večje, večinoma pragozdno območje zgornje gorskega (altimontanskega) in podvisokogorskega (subalpinskega) bukovja pod Golaki (to izjemno bukovje blizu zgornje gozdne meje je posledično prezrto še zdaj!), saj so bili takrat zanimivejši pragozdni ostanki z jelko. Prvi je na

Gozdarstvo v času in prostoru

našem območju opozarjal tudi na vrednotenje in ohranjanje izjemnih dreves in poskušal zaustaviti propadanje posušene trnovske jelke pri Nemcih.

Poleg rednega dela, priprave in pisanja strokovnih elaboratov je redno dopisoval tudi v strokovne revije in zbornike. V Bibliografiji Gozdarskega vestnika za obdobje od 1938 do 1982 (Preželj in Zupančič, 1979, Preželj, 1983) je 16 njegovih objav, v naslednjih letih jih je sledilo še nekaj (Mikuletič, 1989a, Kozorog in Mikuletič, 2002, 2011). Bil je sodelavec pokojnega prof. Boštjana Anka pri znamenitih Zbornikih študijskih dni (Mikuletič, 1985, 1987). Redno je objavljajl v časopisu Soškega gozdnega gospodarstva Soški gozdar (skupno več kot 90 zapisov in člankov, izpostavimo naj le nekatere daljše članke s področja urejanja gozdov (Mikuletič, 1978a, 1980) in o nekaterih drevesnih vrstah, na primer o macesnu (Mikuletič, 1978b) in črnem boru (Mikuletič, 1981). Sodeloval je tudi pri monografiji o tem podjetju (Kozorog in Mikuletič, 2003).

Zelo bogate sledove je pustilo njegovo zahtevno strokovno prevajalsko delo in poglobljeno zanimanje za zgodovino gospodarjenja z gozdovi na severnem Primorskem. Na najbolj očiten in verodostojen način je njegov dolgoletni trud in prizadevanje ovrednotila obsežna strokovna monografija (Perko in sod., 2014), pri kateri je bil eden ključnih sodelavcev. V njegovi zapuščini ostajajo lastnoročno, z lepo čitljivo pisavo napisani zvezki prevodov starih gozdnogospodarskih načrtov, zapisnikov, dokumentov, strokovnih člankov z različnih področij. Prevodov iz nemščine in italijanščine se je lotil najprej iz lastnega nagiba, potem tudi na prošnje drugih, nam je prevajal tudi botanične članke. Ker je večji del prevodov ostal v rokopisu, bo šele iz zapuščine mogoče pravilno oceniti dejanski obseg njegovega prevajalskega dela. Leta 2015 je izjavil: »Vsak dan prevajam. To je moja domača naloga. Moja možganska telovadba. Od pol devetih do kosila in popoldne od enih do večerje.«

Tretje njegovo skoraj vseživljenjsko zanimanje je veljalo lovu in divjadi in tudi tu je kot lovski strokovnjak zapustil lepo pisno zapuščino, predvsem z objavami v strokovni reviji Lovec. Zanimanje za naravo in lov mu je že v rani mladosti privzgojil oče, sam jo je prenesel na sina Jurija, veterinarja in uveljavljenega slikarja, ki je to dejavnost oplemenitil še z odličnimi živalskimi portreti. Prevedel je knjigo o gamsu (Knaus in Schrödinger, 1979) in

napisal knjigo o gozdnih kurah (Mikuletič, 1984). Pisal je tudi o sobivanju divjadi z gozdom in o vplivih sukcesijskih procesov v naravi na divjad (Mikuletič, 1989b, 1990).

Njegov spoštljiv in vedno radoveden odnos do narave in sposobnost opažanja se zrcalita v njegovih botaničnih objavah. Vredno je prispeval k poznavanju razširjenosti nekaterih v Posočju razmeroma redkih vrst, kot so turinska perla (*Asperula taurina*), črnika (*Quercus ilex*), venerini laski (*Adiantum capillus-veneris*) in Blagajev volčin (*Daphne blagayana*). Njegova najdba slednjega v Srednji Trebuši, blizu Krtovs, je bila med botaniki zelo odmevna (T. Wraber in Mikuletič, 1965).

Pokojni Vitomir Mikuletič nam je bil nekoč prijazen in razumevajoč predstojnik, nato pomočnik in sodelavec pri naših raziskavah. Rad nam je ustregel, vesel je bil naših obiskov in pogovorov o stroki, še posebno o njemu tako ljubem Trnovskem gozdu (o katerem je večkrat pisal, Mikuletič, 1979, 2009, tudi o njegovi divjadi, Mikuletič, 2001). Njegovi najbližji so v zadnjih letih morda mislili, da njegovo prijaznost izkoriščamo, da smo



Slika 2: Gozdar s pipo. Vitomir Mikuletič, septembra 1985 (strokovni izlet Društva inženirjev in tehnikov gozdarstva Posočja na Češkoslovaško in Poljsko). (foto: E. Obid)

mu njegovo prevajalsko delo denarno premalo ovrednotili, saj za čisto zadnje prevode, ko je sam prosil za kakšno krajše besedilo (»prinesite mi kaj za prevesti, da bom imel kakšno delo«), eden izmed nas (ID) ni več sklepal z njim avtorskih pogodb, ker jih on ni ne pričakoval ne zahteval; rekel mu je, da mu ta besedila prevede z veseljem.

Morda Vitomirja Mikuletiča ne moremo povsem primerjati z nekaj mogočnimi jelkami in gorskimi javorji Trnovskega gozda. Ni mogoče iti mimo, ne da bi jih opazili. Ni bil in predvsem ni želel biti tako izstopajoča osebnost. Rad je imel svoj mir in svojo zasebnost, zato se nikoli ni silil v ospredje, v javnost pred žaromete. Deloval je bolj z roba, iz ozadja, bogato oplemenitil podarjene talente in z njimi zelo obogatil slovensko gozdarsko ter lovsko stroko.

Bil je eden izmed ključnih mož za razvoj in prepoznavnost gozdarstva na severnem Primorskem v drugi polovici 20. stoletja in častni član njegovega Gozdarskega društva. V imenu vseh njegovih članic in članov se njegovemu delu spoštljivo klanjamo in ga ohranjamo v lepem in hvaležnem spominu.

Zahvala

Pri pripravi tega prispevka nam je s podatki in pojasnili pomagal Edo Kozorog, univ. dipl. inž. gozd.

Literatura

- Černigoj, F., 2015. Mož, ki gleda od daleč. Portret Vitomirja Mikuletiča. Gora (Predmeja), 19, št. 58–59, str. 17–24.
- Čibej, L., Kozorog, E., Obid, E., Dakskobler, I., 2015. Univ. dipl. inž. Vitomir Mikuletič, 90-letnik. Gozdarski vestnik, 73, 10: 491–492.
- Knaus, W., Schrödinger, W., 1978. Gams : prirodoslovje, obnašanje, ekologija, gojitev in lov, bolezni. Prevod V. Mikuletič. Lovska zveza Slovenije, Ljubljana.
- Kozorog, E., Mikuletič, V., 2002. Primerjava zakupne pogodbe za deželnoknežje gozdove na Tolminskem iz leta 1767 s koncesijsko pogodbo za državne gozdove iz leta 2001. Gozdarski vestnik, 60, 1: 37–41.
- Kozorog, E., Mikuletič, V., 2003. Gozdnogospodarsko načrtovanje nekoč in danes. V: Peljhan. S., Krivec, I. in sod.: Pot skozi gozd. Soško gozdno gospodarstvo in pol stoletja gospodarjenja z gozdovi. Društvo inženirjev in tehnikov gozdarstva Posočja, Tolmin, str. 47–62.
- Kozorog, E., Mikuletič, V., 2011. Josip Koller in njegova spominska plošča v Solkanu pri Novi Gorici. Gozdarski vestnik, 69, 2: 131–134.

- Mikuletič, V., 1978a. O urejanju gozdov pri nas. Soški gozdar (Tolmin), 78, 1–2: 25–28.
- Mikuletič, V., 1978b. Nekaj o macesnu. Soški gozdar (Tolmin), 14, 1–2: 35–38.
- Mikuletič, V., 1979. Trnovski gozd, Jadranski koledar - 1979: 157–168.
- Mikuletič, V., 1980. Urejanje gozdov v Tolminskem gozdnogospodarskem območju nekoč in danes. Soški gozdar (Tolmin), 16, 3: 40–45.
- Mikuletič, V., 1981. O črnem boru. Soški gozdar (Tolmin), 17, 4: 32–36.
- Mikuletič, V., 1984. Gozdne kure. Biologija in gospodarjenje. Lovska založba Slovenije, Ljubljana.
- Mikuletič, V., 1985. Gozdnogospodarski načrti kot zgodovinski vir. V: Anko, B. (ur.): Pomen zgodovinske perspektive v gozdarstvu. Gozdarski študijski dnevi 1985. Ljubljana, str. 187–194.
- Mikuletič, V., 1987. O varovalnih gozdovih v tolminskem gozdnogospodarskem območju. V: Anko, B. (ur.): Varovalnost gozdov v Sloveniji. Zbornik seminarja, Ljubljana, str. 97–98.
- Mikuletič, V., 1989a. Nekaj o zgodovini Panovca. Gozdarski vestnik, 47, 1: 39–41.
- Mikuletič, V., 1989b. Odnos gozd : divjad – novejša dognanja. Soški gozdar (Tolmin), 25, 2: 26–28.
- Mikuletič, V., 1990. Vpliv zaraščanja kmetijskih površin na divjad v severni Primorski. Lovec 73, 4: 102–104.
- Mikuletič, V., 2001. Divjad v Trnovskem gozdu, Zbornik ob 50-letnici Lovske družine Trnovski gozd, Lovska družina Trnovski gozd, Trnovo.
- Mikuletič, V., 2009. Trnovski gozd. V: Miklavčič-Brezigar, I. (ur.): Ljudem : ljudska dediščina za muzeje na Banjški in Trnovski planoti, Ustanova Fundacija BiT planota, Grgarske Ravne, str. 225–251.
- Perko, F., Kozorog, E., Bončina, A. (ur.), 2014. Začetki načrtnega gospodarjenja z gozdovi na Slovenskem : Flameckovi in Lesseckovi načrti za Trnovski gozd ter bovške in tolminske gozdove, 1769-1771. Zveza gozdarskih društev Slovenije, Gozdarska založba: Zavod za gozdove Slovenije: Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire Biotehniške fakultete, Ljubljana, 416 str.
- Preželj, V., 1983. Gozdarski vestnik. Bibliografija od 1978 do 1982. Ljubljana, 89 str.
- Preželj, V., Zupančič, M., 1979. Gozdarski vestnik. Bibliografija od 1938 do 1977 (Vsebinsko in avtorsko kazalo). Ljubljana, 244 str.
- Wraber, T., Mikuletič, V., 1965. *Daphne blagayana* Freyer na severozahodni meji svojega areala. Biološki vestnik, 13: 61–67.

Ljubo ČIBEJ, Egon OBID in
Igor DAKSKOBLER